

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.9/2015/37.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2015. április 20. napján és 2015. június 15-én megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2015. június 24. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A fegyveresen, csoportosan elkövetett rablás büntette miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2014. november 21. napján kihirdetett 9.B.349/2010/176. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

V. r. vádlott cselekményét 2 rendbeli, a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés a) és c) pontja szerinti, társtettesként elkövetett rablás büntettének minősíti.

I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottaknál a bűncselekmények egy rendbeli voltára utalást mellőzi.

A szabadságvesztés büntetést valamennyi vádlottnál fegyházban rendeli végrehajtani.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja I. r. és V. r. vádlottak által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt.

III. r. vádlott személyazonosító okmányának száma: , IV. r. vádlotté pedig: .

Indokolás:

I. Az első fokú ítélet rendelkezéseinek lényege

A Debreceni Törvényszék I. r. vádlottat 1 rb. felbujtóként elkövetett rablás büntette (Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) és c) pont) miatt, mint különös visszaesőt 6 év börtönbüntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra;

II. r. vádlottat 1 rb. bűnsegédként elkövetett rablás büntette (Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) és c) pont) miatt 3 év 2 hónap börtönbüntetésre, 100 Ft napi tétel, 2000 Ft napi összegű, 200.000 Ft végösszegű pénzbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra;

III. r. vádlottat 1 rb. bűnsegédként elkövetett rablás büntette (Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) és c) pont) miatt 3 év 8 hónap börtönre és 4 év közügyektől eltiltásra;

Nagy István IV. r. vádlottat 1 rb. bűnsegédként elkövetett rablás büntette (Btk. 365. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) és c) pont) miatt 3 év 8 hónap börtönbüntetésre, 100 napi tétel, 150 Ft napi összegű, 150.000 Ft pénzbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra;

V. r. vádlottat pedig 1 rb. társtettesként elkövetett rablás büntette (Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) és c) pont), valamint 1 rb. a Btk. 365. § (2) bekezdés, illetve a (3) bekezdés a) és c) pont szerinti rablás büntette miatt 6 év börtönre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rögzítette, hogy I. r. vádlott a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés háromnegyed részének, a többi vádlott pedig kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Meghatározta a pénzbüntetések átváltoztatási feltételeit, rendelkezett a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött időnek a szabadságvesztésbe történő beszámításáról, valamint döntött a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

II. Az ítélet elleni fellebbezések és az azokra tett észrevételek

Az ítélet ellen I. r. vádlott enyhítésért, védője eltérő minősítés megállapítása és enyhítés végett, II. r. vádlott indokolás nélkül, III. r. vádlott a bűnösség megállapítása miatt felmentésért, IV. r. vádlott indokolás nélkül, V. r. vádlott elsősorban felmentésért, másodlagosan enyhítésért, a II. r., III. r., IV. r. és V. r. vádlottak védői pedig a tényállás téves megállapítása és téves minősítés miatt, illetve felmentésért, valamint a büntetés enyhítése céljából jelentettek be fellebbezést.

Az ügyész nem élt jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.215/2014/7,8-II. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a törvényesen lefolytatott bizonyítási eljárást követően megalapozott tényállást állapított meg, mely a másodfokú eljárásban is irányadó. Alapvetően a cselekmények minősítése is törvényes, azonban V. r. vádlottnak a elleni, összesen 2 rendbeli rablási cselekményét a Btk. 365. § (1) bekezdése és a (3) bekezdés a) és c) pontja szerint kell minősíteni, és érintően nem a Btk. 365. § (2) bekezdésében írtaknak megfelelően. Emellett kiemelte, hogy a vádlottakkal szemben a szabadságvesztések tekintetében az enyhébb végrehajtási fokozat megállapításának nem álltak fenn az előfeltételei. Erre figyelemmel az első fokú ítéleti részbeni megváltoztatását, V. r. vádlott cselekményei minősítésének helyesbítését, valamennyi vádlottnál fegyház büntetés-végrehajtási fokozat meghatározását, egyebekben a törvényszéki határozat helybenhagyását indítványozta.

II. r. vádlott a fellebbezését a másodfokú eljárásban írásban részletesen indokolta (12. és 23. számú fellebbezési irat). Első beadványában kiemelte, hogy az eljárásban együttműködött a hatósággal és a részéről valóban megvalósított cselekményeket elismerte. Az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét hiányosnak, ítéletét jogtalannak tartotta. A tényállás álláspontja szerint megalapozatlan is, mert a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján konkrétan megállapítható, hogy az elkövetés előtt minimum öt-hét nappal megtörtént a sértetthez a cigaretta szállítása. Téves álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság, amikor elfogadva az ügyészi álláspontot, valamennyi elkövetőre nézve megállapította, hogy tudomással bírt a fegyveres, erőszakos elkövetésről, ez ugyanis csak hipotézis és nincs alátámasztva kétséget kizáró bizonyítékokkal. E körben hangsúlyos, hogy a bíróság nem értékelte behatóan II. r. vádlott vallomásait, aki végig arról adott számot, hogy erőszakmentes elkövetésről van szó. A sértettek vallomásait ingadozónak, ellentmondásoktól feszülőnek találta. Összességében vitatta, hogy cselekményét a bíróság rablásnak minősítette, és ezért súlyos büntetéssel sújtotta.

A 23. sorszámú beadványában is igazságtalannak tartotta a támadott ítéletet, kifogásolva a nyomozó hatóság, az ügyész, valamint az elsőfokú bíróság eljárását is. Utalt rá, hogy korábban ügyészségi

sofőrként, majd büntetés-végrehajtási dolgozóként jó rálátása van az igazságszolgáltatás működésére. A bíróság nem vizsgálta és értékelte kellő körültekintéssel a bizonyítékokat, és a javára szóló adatokat figyelmen kívül hagyta. Sérelmezte, hogy a nyomozás során nem került sor helyszíni bizonyítási kísérlet tartására, mely védekezésének alátámasztására lett volna alkalmas. Utalt egy védői perbeszéd kapcsán egy nem hivatalos ügyészi megállapodásra, mely szerint cselekményét önbíráskodásként ítélik majd meg, ezzel szemben súlyosabban minősülő rablás miatt vonták felelősségre. Érvelése szerint a bűnössége a helyesen megállapított tények alapján bűnsegédként elkövetett lopásban állapítható csak meg, ha ilyen irányú, számára kedvező ítéletet hoz a bíróság, akkor eláll azon szándékától, hogy a Magyar Államot perelje a fogvatartása embertelen körülményei miatt.

V. r. vádlott perorvoslatát szintén megindokolta (18. számú jegyzőkönyv melléklete). Részletesen kitért a bizonyítás anyagára, különösen a személyi bizonyítékokra. A fellebbezés indoklás I. pontjában kiemelte, hogy tizenkilenc tanú egyáltalán nem ismerte őt, mint ahogy a II. r., III. r. és IV. r. vádlott sem. A II. pontban utalt rá, hogy hat tanú, akik észlelték a pályánál történő előkészületeket ugyan ismerik őt, azonban nem látták a sportpálya melletti parkolóban az elkövetési időben, mely alappal kérdőjelezi meg az ítéleti ténymegállapítás helyességét. A III. pont szerint tanú több esetben is ellentmondásba került I. r. vádlottal, cáfolva a terhelttársa által elmondottakat. A IV. pontban tért ki rá, hogy az I. r. vádlott régi barátja, tőle elfogulatlan tanúvallomás ezért nem volt várható. fennálló ismeretségeire nézve pedig bizonytalan előadást tett. Az V. pont szerint a rá terhelő vallomást tevő tanúvallomása sem tekinthető hitelt érdemlőnek ellentmondásai folytán. A VI. pont szerint az elsőfokú bíróság tévesen fogadta el a tényállás alapjául tanúvallomását is, akinek szavahihetősége érvelése szerint egyértelműen megdőlt. A VII. pont értelmében a vallomások ellentétes volta és aggályossága kimutatható sértett tekintetében is, aki határozottan nem ismerte fel őt elkövetőként, tanú látta az álarcos elkövető szemét, azt barna színűnek írta le, ezzel szemben a tárgyaláson nem ismerte fel egyik vádlottat sem, utalva rá, hogy az ő szeme színe kék, ami szintén az ellen szól, hogy jelen volt a helyszínen. A VIII. pontban a által készített hangfelvétellel kapcsolatban előadta, hogy ugyan többször elhangzott a felvételen a neve, azonban a beszélgetésben érintettek nem is ismerték őt. A IX. pontban kifogásolta, hogy a bíróság sok esetben csak feltételezésekre alapította a tényeket, nem konkrét bizonyítékokra. A DNS mintákat elemző genetikai vélemény sem cáfolja a védekezését, sőt az ítéleti ténymegállapítások ellen hat. A X. pontban határozottan lehetetlennek tartotta, hogy a nevén lévő telefont használta volna. Vele ugyanis viszonya megromlott és évek óta nem tartották a kapcsolatot. A XI. pontban vitatta, hogy a hatóság elől megszökött volna. A 2014. január 23-i tárgyaláson önként megjelent, azonban ekkor fogvatartásba került az általa el nem követett cselekmény miatt. A XII. pont szerint I. r. vádlott bosszúból tett rá terhelő vallomást, utalva rá, hogy az I. r. vádlott már többször volt büntetve, többek között hamis tanúzásért is. A XIII. pontban reflektált a "ismeretlen elkövetőkre" is, kifejtve, hogy elmeállapota ép, és egzisztenciája, körülményei rendezettek voltak, semmi ésszerű indoka nem volt arra, hogy egy ilyen súlyos bűncselekményben részt vegyen. Kérte továbbá figyelembe venni, hogy fogvatartása alatt dicséretben részesítették, konyhai munkáját példamutatóan végzi, valamint részt vett a kutyakiképző programban. Beadványának indokai alapján indítványozta, hogy a másodfokú bíróság vizsgálja felül azon megalapozatlan vádat és ítéleti tényt, hogy fegyveres elkövetőként részt vett a cselekményben.

A nyilvános ülésen az ügyész a fellebbezésekre tett írásbeli észrevételében foglaltakat érdemi változtatás nélkül fenntartotta, kitérve arra is, hogy a védelmi jogorvoslatok alaptalanok, mert az okszerű bírói mérlegelést támadják. Annyit helyesbített átiratán, hogy sérelmére elkövetett cselekmény helyesen a Btk. 356. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik. Erre figyelemmel az első fokú ítéletnek az észrevételben foglaltak szerinti megváltoztatását, V. r. vádlott cselekménye

minősítésének helyesbítését, valamennyi vádlottal szemben fegyház végrehajtási fokozat megállapítását, egyéb részekben a határozat helybenhagyását indítványozta.

I. r. vádlott védője védőbeszédében elsődlegesen iratellenesség folytán a tényállásnak a vádlott javára történő helyesbítésére, a vádlott cselekményének felbujtóként, nagyobb értékre elkövetett lopás büntettének minősítésére, és a büntetés enyhítésére, másodlagosan, az indokolási kötelezettség súlyos megsértése miatt a határozat hatályon kívül helyezésére tett indítványt. A védelmi érvelés szerint a bíróság a tényállást alapvetően sértettek vallomására alapította, holott a vallomások számos ellentmondást hordoznak, melyek ésszerű kételyeket keltenek e bizonyítékok hitelt érdemlőségével szemben. A védő álláspontja szerint nem nyert bizonyítást, hogy a vádlott tudata kiterjedt arra, hogy a vagyon elleni bűncselekményt elkövetők erőszakot, illetve fenyegetést fognak alkalmazni a sértettekkel szemben, ezért nevezett bűnössége csak a lopásra való felbujtásban állapítható meg. A másodlagos indítvány szerint az elsőfokú bíróság nem adott megfelelően számot döntésének indokairól, így az ítélet helyessége nem ellenőrizhető, ami kasszációs okot jelent.

I. r. vádlott felszólalásában vitatta, hogy az eljárásban megszökött volna, ezzel szemben önként jelentkezett a hatóság előtt. Felelősségét bűnsegédként elkövetett lopás büntettében ismerte el, kifogásolva, hogy a bíróság rablás büntettében állapította meg a bűnösségét.

II. r. vádlott védője a nyilvános ülésen elsődlegesen az indokolási kötelezettség megsértése miatt (Be. 373. § III. a) pont) az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta. Okfejtése szerint a rendelkezésre álló és helyesen értékelt bizonyítékok tükrében nem állapítható meg, hogy a II. r. vádlott tudott arról, hogy társai kihez mennek be a cigaretta elvitele érdekében, mint ahogy az sem, hogy fegyvert használnak, illetve a rablás megállapításához elengedhetetlen erőszakot, fenyegetést alkalmaznak. A törvényszék ítéletében a bizonyítékokat egyoldalúan mérlegelte a vádlottak terhére, nem véve figyelembe a mentő tartalmú adatokat. A II. r. vádlott bűnössége a helyes tényállás szerint legfeljebb önbíráskodás büntettében állapítható meg, melyre tekintettel a büntetés lényeges enyhítése indokolt.

II. r. vádlott fenntartotta korábbi vallomását, vitatva azon ténybeli következtetést, hogy tudomással bírt a rablási szándékról. Állandó munkaviszonyára, kiskorú gyermekes családi állapotára, a gyermek és felesége betegségére hivatkozva büntetésének enyhítését kérte.

III. r. vádlott védője felderítetlenség, iratellenesség és az indokolás súlyos hibái miatt elsősorban az ítélet hatályon kívül helyezésére, másodlagosan a minősítés megváltoztatására és a büntetés enyhítésére tett indítványt. A védelmi álláspont szerint a tényállás központi kérdésekben megalapozatlan, melyre érdemi döntést alapítani nem lehet. A rendkívül ellentmondásos vallomások tükrében a tényállás a vádlott terhére kétséget kizáróan nem állapítható meg. Másodlagos indítványában kifejtette, hogy a vádlott bűnössége csak önbíráskodásban, vagy lopásban állapítható meg, ezért a minősítés módosítása mellett a büntetés lényeges enyhítését kérte.

III. r. vádlott a rablás elkövetésében szintén nem érezte magát bűnösnek.

IV. r. vádlott védője a tényállás részbeni megalapozatlanságára hivatkozott. Részletes érvei szerint a valóságnak megfelelő és az igazságot is tükröző tényállás alapján a IV. r. vádlott bűnösségét csak a lopás büntettében lehet megállapítani, mely folytán a büntetés érdemi enyhítése szükséges. A tényállás azért megalapozatlan okfejtése szerint, mert a rendelkezésre álló, igen ellentmondó tartalmú személyi bizonyítás alapján kétséget kizáróan nem lehet megállapítani, hogy e vádlott a fegyveres rablás elkövetéséhez nyújtott fizikai vagy pszichikai bűnsegélyt. Nem tárható fel ugyanis olyan tényállás, mely a rablás tekintetében a vádlotti tudattartalmat hitelt érdemlően alátámasztaná.

IV. r. vádlott sem érezte magát felelősnek a rablásban, méltánylandónak kérve értékelni a kiskorú gyermekes családi állapotát.

V. r. vádlott védője a tényállást felderíthetetlennek, részben iratellenesnek és helytelen ténybeli következtetésen alapulónak tartva, elsősorban szintén hatályon kívül helyezést indítványozott. Másodlagosan a vádlott felmentésére, harmadlagosan a minősítés módosítására, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntettének megállapítására és a büntetés enyhítésére tett indítványt.

V. r. vádlott részletes védelmi felszólalásában korábbi védekezését fenntartva, határozottan tagadva a vádbeli bűncselekményben való részvételét. Utalt rá, hogy a hatósággal végig együttműködött az eljárás során, sérelmezve, hogy megalapozatlanul állapította meg a bíróság, miszerint ő „fegyveres rabló”. A sértett tanúk vallomása rendkívül ellentmondásos, őt határozottan nem ismerték fel elkövetőként, másfelől a szeme nem a felismerő által vallott barna színű, hanem kék, mely szintén az általa való elkövetés ellen szól. Terhére a maszkon rögzített és tőle származó DNS minta sem jelenthet perdöntő terhelő bizonyítékot, mert a sapka az általa kölcsönadott gépjárműben volt, és két nem azonosított személytől származó biológiai anyagmaradványt is feltártak a ruhaneműn, mely épp azt támasztja alá, hogy nem ő, a maszk tulajdonosa, hanem más személy használta arca elrejtésére a lefoglalt tárgyi bizonyítási eszközt. Összességében, az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét támadva, a felmentésre irányuló fellebbezést fenntartotta.

III. A felülbírálat

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírált. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív perjogi hibát, amely a bizonyítás törvényességét érintené, vagy az érdemi felülbírálatot kizárná.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve megalapozott tényállást állapított meg, mely a Be. 351. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó.

Az ítélet indokolása ugyanakkor a Be. 258. § (3) bekezdés a) pontja alapján kiegészítendő a vád, a vádmódosítás és az áttételi eljárás adataival a következők szerint.

Az ügyben a Berettyóújfalui Városi Ügyészség a B.1030/2008/7-I. számú vádiratával I. r. vádlott, mint visszaeső, II. r., III. r. és IV. r. vádlottak ellen 1 rb., az 1978. évi IV. törvény 273. § (1) bekezdése szerint minősülő önbíráskodás büntette miatt emelt vádat a Berettyóújfalui Városi Bíróságon 2009. február 20. napján. A vád szerint I. r. vádlott felbujtó, II. r., III. r. és IV. r. vádlottak bűnsegédek.

A Berettyóújfalui Városi Bíróság a 2009. szeptember 15. napján kelt 2.B.54/2009/4. számú végzésével megállapította, hogy a vádbeli cselekmény eltérően, az 1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdése és a (4) bekezdés b) pontja szerint jelentős értékre, fegyveresen, csoportosan elkövetett rablás büntettének minősülhet, melyet I. r. vádlott felbujtóként, II. r. vádlott bűnsegédként követett el. Erre figyelemmel az ügyet áttette a Hajdú-Bihar Megyei Bírósághoz. Az áttételt elrendelő végzést a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság másodfokú tanácsa a 2010. május 12. napján kelt 1.Bkf.526/2009/8. számú végzésével helybenhagyta.

V. r. vádlott ellen a Berettyóújfalui Járási Ügyészség a B.1030/2008/19-I. számú vádiratában emelt vádat a Berettyóújfalui Járási Bíróságon 2014. február 19. napján a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő társtettesként, fegyveresen és csoportosan elkövetett rablás büntette miatt.

A Debreceni Törvényszék a Berettyóújfalui Járási Bíróságon az idézett vádirat alapján indult ügyet az előtte és társai ellen 9.B.349/2010. számú ügghöz egyesítette a 2014. április 3. napján kelt 65. sorszámú végzésével.

A Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség a B.604/2007. számon a Berettyóújfalui Járási Ügyészség vádiratait 2014. október 2. napján módosította (140. számú elsőfokú bírósági irat).

A módosított vádban mint visszaesőt, 1 rendbeli, a Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő fegyveresen, csoportosan elkövetett rablás büntettével (melyet felbujtóként, társai bűnsegédként követtek el), pedig 2 rb. a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) és c) pontja szerinti, társtettesként, fegyveresen és csoportosan elkövetett rablás büntettével, valamint további 1 rb. a Btk. 365. § (2) bekezdésében meghatározott, de a (3) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő fegyveresen és csoportosan elkövetett rablás büntettével vádolta.

A módosított vád történeti tényállásának lényege szerint valamennyi vádlott tudott arról, hogy fegyvernek látszó tárggyal, minősített fenyegetés alkalmazásával követik el a bűncselekményt. A sértetteket V. r. vádlott kényszerítette egy fegyvernek látszó tárggyal a cigaretta átadására, a közvetlen helyszínen két ismeretlen elkövető társa volt jelen. A bűncselekményt I. r. vádlott rábírására követték el, az I. r. vádlott, valamint a II. r., III. r. és IV. r. vádlottak a közelben tartózkodva biztosították az elkövetés zavartalanságát, emellett az előkészületi cselekményekben is aktívan részt vettek.

Az elsőfokú bíróság igen széleskörű és alapos bizonyítási eljárást folytatott le. Az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szigorú szabályai szerint helyesen értékelte. Vizsgálta a vádlotti vallomásokat, a cselekményről információt szerző tanúk vallomását, mint ahogy a releváns tárgyi-okirati bizonyítékokat és a DNS mintákat elemző genetikai véleményt is. A személyi és tárgyi bizonyítékokat egyenként és összességében is, hibátlanul vonta mérlegelés körébe, mely elsőfokú bírósági gondolati folyamattal a másodfokú bíróság is egyetértett. A megállapított tényekre nézve a törvényszék indokolási kötelezettségét is megfelelően teljesítette.

Kétségtelen, amint arra az elsőfokú bíróság is utalt és a védelem is észrevételezte, hogy különösen a személyi bizonyítás során igen ellentmondó tartalmú bizonyítékok kerültek beszerzésre. Mindez azonban tipikus ilyen jellegű, rövid idő alatt lezajlott cselekményeknél, főként az események után évekkel történő eljárási cselekményeken felvett bizonyítás keretében. A bizonyítás anyagának valóban fennálló ellentmondásait azonban a törvényszék helyesen mérlegelte és ahol lehetséges volt, az ellentéteket feloldotta. A bizonyítékok egyenként történő részletes értékelése után azokat összességében is kimerítően vizsgálat alá vonta az ítélet 41-47. oldalán. Az indokolás alapos, részletes, iratszerű és meggyőző, az abban foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett. A törvényen alapuló és követett bírói gyakorlat szerint a helyes mérlegelés indokainak megismétlése szükségtelen, ezért a másodfokú bíróság a védelmi fellebbezések tükrében mutat rá az elsőfokú bírósági eljárás törvényességére és megalapozottságára.

- I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlott részvétele a cigaretta jogtalan elvitelében nem vitatható, ha nem is rablást, de különböző időben és tartalommal az önbíráskodásban, de legalább a lopásban a részességet a felhívott vádlottak terhelti vallomásai elismerték.
- V. r. vádlott társtettesi részvétele I. r. vádlott terhelő vallomásai, tanúvallomásai, az elsőfokú bíróság által részletezett hangfelvétel adatai és elsődlegesen a lefoglalt maszkon rögzített DNS mintát elemző genetikai szakértői vélemény alapján szintén kétséget kizáróan bizonyított. A lefoglalási eljárás és a személyi bizonyítás adatai pedig igazolják, hogy a maszkot viselte a fegyvernek látszó tárggyal fenyegető elkövető, mely tényekből okszerűen vonható következtetés a vádlotti tagadás ellenére az V. r. vádlott rablásban való részvételére.
- A sértettek ugyan minden részletkérdésben valóban nem tettek egyező vallomást, de abban egységes volt előadásuk, hogy három elkövető tört rájuk az esti órában, az egyik fegyvernek látszó tárggyal fenyegetett és e fenyegetés hatására adták át a dohányárut.
- I. r., II. r., IV. r. és IV. r. tagadták, hogy tudomással bírtak volna arról, miszerint erőszak útján kerül sor a cigaretta elvitelére. Ennek ellentmond azonban, hogy az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tények szerint tudtak arról, hogy tartózkodnak otthon az esti órában, a maszk és a fegyvernek látszó tárgy használatáról való tudomásuk pedig helyessé teszi azt a ténybeli következtetést, hogy valamennyi vádlott előtt ismert volt az elvétel erőszakos, fenyegető, rablást megvalósító módja.

A védelmi fellebbezésekben foglaltakkal összefüggésben az ítélőtábla a következőket emeli ki.

I. r. vádlott perorvoslatának indokolásában kétségtelenül az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét vitatta, azt hiányosnak, „jogtalanának” tartva. Ezzel szemben megállapítható, hogy a törvényszék az iratok tartalmának megfelelően, nagy alaposággal vetette össze a nem vitásan ellentmondó tartalmú bizonyítékokat. Mind a személyi, mind a tárgyi bizonyítékokat gondosan elemezte. A bizonyítás nem szenved hiányosságban, a vádlott által hiányolt bizonyítási kísérlet nem volt szükséges a tényállás felderítéséhez. Nem tekinthető helytelennek a vádlotti érvekkel szemben az elsőfokú bíróság azon ténybeli következtetése sem, mely szerint az I. r. vádlott tudomással bírt a felbujtói tevékenysége során az erőszakos elkövetésről. Helytállóan vetette el továbbá a törvényszék, hogy az I. r. vádlottat bármilyen jogos, vagy jogosnak vélt vagyoni igény érvényesítése vezette volna.

V. r. vádlott perorvoslatának indokai sem vezethettek eltérő tényállás megállapításához. A részletes, több pontba foglalt jogorvoslat indokolás, hasonlóan a védelmi perorvoslatok fő irányához, szintén okszerű bírói mérlegelést sérelmezett. Hivatkozott a sértetti oldal vallomásainak ellentmondásaira, az elkövető személye felismerésének bizonytalanságára, a rá terhelő adatokat hordozó hangfelvétel aggályosságára, feltételezésen alapulónak találva az elsőfokú bíróság ténymegállapításait. Amint már történt rá utalás, a sértettek vallomása valóban nem volt egységes, melynek nyilvánvaló egyik fő oka, hogy a cigaretta eredete alkalmas volt a nyomozás kezdeti szakaszában a vallomások tartalmának befolyásolására. A felismerésben is tapasztalhatók eltérések, ugyanakkor a sértetti oldal vallomásai a valóban releváns kérdésekben egybevágtak és a DNS minta, mint tárgyi bizonyíték, a vádlotti védekezésben felhozottakkal szemben valóban helyesen arra enged következtetni, hogy a maszkot tulajdonosa viselte, ezt igazolja a nagyobb mennyiségű minta, függetlenül attól, hogy két, nem azonosított személy biológiai anyagmaradványát is rögzítették a fejfedőről.

I. r. vádlott védője vallomásaiban kimutatható ellentéteket, különösen utóbbi sértettnek az elkövetés tárgyaira és az elkövetésben közvetlenül, tettestársként részvevő személy felismerésére vonatkozó vallomás-módosításokat alapvetően iratszerűen hívta fel. Nem volt helytálló viszont azon hivatkozása, hogy a bíróság nem mérlegelte kellő módon a személyi bizonyítékok e körét. A törvényszék ugyanis részletekbe menően adott számot arról, hogy mely vallomásra alapítja a tényeket, és melyeket nem talál hitelt érdemlőnek. Az elkövetők tudattartalmával kapcsolatos, ún. „tudati tényeket” érintő védelmi reflexióra az ítélet tábla a következőket emeli ki. A védő helyesen mutatott rá, hogy jelen esetben a részeseknek a rablási fenyegetést átfogó szándéka a történeti tényállás részét alkotja, e körben utal az ítélet tábla a Kúria Bhar.II.502/2014/15. számú határozatában foglaltakra, mely többek között kitér arra is, hogy az elkövető történeti tényeket érintő tudattartalma a másodfokú eljárásban a történeti tényállásra és nem a jogi tényekre irányadó kötöttségekkel módosítható. Következésképpen az ítélet 9. oldalának utolsó bekezdésében írtak valóban a történeti tényállás részét kell, hogy alkossák és nem a jogi értékeléshez tartoznak. A védelmi állásponttal szemben azonban az indokolás és a jelzett ténymegállapítás összhangja teljes, a bíróság e részben is a nem teljesen szabad bizonyítási rendszer szabályait megtartva, meggyőző érvekkel indokolta meg döntését. A tényálláshoz kötöttség elvéből fakadóan a vádlottak javára e tudati tények ugyan orvosolhatók, arra azonban a tényállás megalapozottsága folytán a felülbírált ügyben nem volt törvényes lehetőség. Rámutat az ítélet tábla, hogy a vizsgált tudati tények a minősítést is meghatározóan olyan mérvűen relevánsak, melyek érdemi módosítása már valójában eltérő tényállás megállapítását jelentené, ami a favor defensionis elvéből adódóan a vádlott javára lehetséges, ha az ítélet megalapozatlan, de erről jelen ügyben nem volt szó.

II. r. vádlott védője is vitatta, hogy a II. r. vádlott tudomással bírt a fegyveres elkövetésről. Az elsőfokú bíróság azonban, részben az ítélet 45. oldalán kifejtettek szerint helyes ténybeli következtetéssel állapította meg a rablás megvalósításához szükséges tényeket. A hivatkozott hangfelvétel, mint tárgyi bizonyíték, valamint telefonbeszélgetése ugyanis meggyőző erővel támasztja alá a fegyveres elkövetést. A vádlottak alaposan megszervezték a bűncselekményt. Az előkészületi cselekmények, a sértetti vallomások, valamint a lefoglalt maszk hitelt érdemlően támasztja alá, hogy nem csupán erőszakmentes, minősített fenyegetést nélkülöző dologelvételre terjedt ki a részesek szándéka.

III. r. vádlott védőjének érvelése sem fogadható el, miszerint az ítélet felderítetlen és iratellenességben szenved. az elsőfokú eljárásban előterjesztett írásbeli védekezésben részben, egy önbíráskodásszerű magatartásban elismerte felelősségét. Ezen túlmenően a törvényszék által okszerűen értékelt személyi és tárgyi bizonyítékok esetében is igazolják azon tudattartalmat, mely alkalmas bírói bizonyossággal a rablás bűnsegélyének kimondására.

IV. r. vádlott védőjének érvei sem voltak elfogadhatók. A védő a nyilvános ülésen igen részletes, a büntető ítélet igazságfogalmára is kitérő perbeszédében a jogtudomány eredményeire is hivatkozva elvárásként fogalmazta meg, hogy az igazság érvényre jusson. Erre azonban álláspontja szerint jelen ügyben nem került sor. Az ítélet tábla kiemeli, hogy a védelem e körben is elsődlegesen a bizonyítékok mérlegelését támadta, mely a tényállás megalapozottsága folytán eredményre nem vezethetett. Az igazság tekintetében az ítélet tábla a következőkre mutat rá. Kétségtelen, hogy a bíróság feladata az igazságszolgáltatás. A hatályos eljárási törvény nem követeli meg az anyagi igazság elérését, de a valóságnak megfelelő, helyes és hiánytalan tényállás megállapításának perbírói kötelezettsége alapvető igazságszolgáltatási feladat. Az anyagi igazság feltárásának számos akadálya lehet, részben a bizonyítás törvényességére vonatkozó szabályok, másfelől a bizonyítékok szubjektív jellege, egyes bizonyítási eszközök bizonytalansága. Jelen ügyben az ítélet tábla is tapasztalta, hogy számos részletkérdésben ellentmondó volt a bizonyítás anyaga. Nem

osztotta azonban a védő érvelését, miszerint az ítélet az igazságot nem tükrözi. A processzualis igazság fel lett tárva, mint ahogy a valóságnak megfelelő tényállás is. Az elsőfokú bíróság törvényes bizonyítékértékelő tevékenysége alappal nem kifogásolható. A bíróságnak a vádról döntve a hatályos törvény szerint nem az anyagi igazság minden tekintetben való felderítése a kötelezettsége, hanem az eljárási szabályok szerint a valóságnak megfelelő tényállás megállapítása, mely által eljárási értelemben az igazság megvalósul, egyben az ítélet igazságossága is biztosított.

V. r. vádlott védőjének perbeszédében foglaltak sem voltak alkalmasak az elsőfokú bírósági döntés helyességének megkérdőjelezéséhez. A személyi bizonyítás ellentmondásait a törvényszék megkísérelte feloldani és ahol ez nem sikerült, okszerű érvekkel fejtette ki, hogy mely bizonyítékot és mely részében fogad el a ténymegállapításai során. I. r. vádlott terhelő vallomása, a terhelti védekezést cáfoló tanúvallomások (), a maszkon rögzített DNS minta, az egyébként dolgozó V. r. vádlottnak a vádbeli időszakban való tartózkodása olyan zárt kört alkotnak, melyek alkalmasak a vádlott terhére a módosított vád szerinti tényállás megállapítására. A megalapozottan elfogadott, irányadó tényállás tükrében, szemben a védelmi érveléssel, sem a határozat hatályon kívül helyezésére, sem eltérő tényállás alapján a vádlott felmentésére nem volt törvényes lehetőség.

Összességében megállapítható, hogy az ítéletben foglaltaktól eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezések a bizonyítékok értékelésén keresztül támadják a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett, tekintettel arra is, hogy a tényállás helyessége esetén a másodfokú perben eltérő tények megállapítására, a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs perjogi lehetőség (Be. 351-352. §). Rámutat arra az ítéletábra, hogy a bizonyítási eljárást lefolytató és a bizonyítékokat közvetlenül megvizsgáló, majd értékelő elsőfokú bíróság a ténybíróság. Főszabályként a másodfokú bíróság ítéletét az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Kivételt képez természetesen, ha az ítélet megalapozatlan, de jelen esetben a kifejtettek miatt ez nem rögzíthető. A másodfokú bíróság revíziós lehetőségei ténykérdésben szűkebbek, mint jogkérdésben. A formál logikának, a szillogizmusnak megfelelő, okszerű bizonyíték-értékelő tevékenységet, az elsőfokú bíróságnak az ítélethozatalhoz vezető, jelen esetben megalapozottnak ítélt gondolati folyamatát a másodfokú bíróság nem bírálhatja felül. A bizonyítékok felülmérlegelését a tényálláshoz kötöttség szabályai kizárják. Ezen okok folytán nem lehetett eredményes az eltérő tényállás megállapítását célzó fellebbezés.

A vádlottakra terhes tényállást megalapozó bizonyítékok megerősítik egymást, szinergiájuk egyértelmű, az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenysége mindenben megfelel a formál logika törvényszerűségeinek.

A tényállás megalapozottsága folytán a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételére nem volt eljárásjogi lehetőség, ezért az ítéletábra III. r. vádlott védőjének, a terhelt kihallgatására irányuló bizonyítási indítványt (Bf.II.9/2015/24.sz.jkv.2.o.) elutasította. A tényállás a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáróan megállapítható volt, ezért a fellebbezési eljárásban a bizonyítás kiegészítésére nem volt törvényes indok. Kétségtelen, hogy a terhelt védelmi jogainak egyik fontos eleme, hogy a vádra reflektálhasson és védekezését előterjeszthesse. Az elsőfokú eljárásban a tárgyaláson nevezett élt a hallgatás jogával, azonban a nyomozás során volt lehetősége az érdemi védekezésre. Másfelől a tényállás megállapításához szükséges bizonyítás lefolytatása a ténybíróságnak minősülő elsőfokú bíróság feladata. A másodfokú eljárásban bizonyítás felvételére csak a tényállás részleges megalapozatlansága folytán vagy eljárási szabálysértés orvoslása érdekében kerülhet sor, de lényeges eljárási szabálysértés nem történt, mint ahogy nem rögzíthető érdemi megalapozatlansági ok sem, ezért a bizonyítási indítványt el kellett utasítani.

A cselekmény elkövetése után, 2013. július 1-jén hatályba lépett a 2012. évi C. törvénybe foglalt új büntető anyagi jogi kódex (továbbiakban Btk.). Az ítéletábrának elsődlegesen ezért vizsgálnia kellett, hogy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt, vagy az 1978. évi IV. törvényt (régi Btk.) kell-e alkalmazni (BH2005.377). A büntető törvénynek az időbeli hatályra vonatkozó előírásai szerint főszabályként a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Kivételt jelent, ha a cselekmény elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, mert ezen esetekben az új büntető törvény alkalmazásának van helye.

A Kúria iránymutatásának megfelelően annak eldöntése érdekében, hogy melyik törvény eredményez enyhébb elbírálást, a bíróságnak egy lépcsőzetes gondolati folyamatot kell levezetni, a büntetendőségen, a büntetési tételek s az egyéb büntetéskiszabási rendelkezéseken keresztül úgy, hogy összességében meg lehessen ítélni, hogy melyik törvény az enyhébb. Az időbeli hatályhoz fűződő elvek helyes alkalmazásához csak az vezethet, ha a bíróság kizárólag azon szabályoknak tulajdonít jelentőséget, amelyek az elkövetővel szemben valóban alkalmazásra kerülnek. A vizsgálat során a konkrét magatartást a bírói szillogizmus folyamatában mindkét jogszabály szerint „el kell bírálni”, s azt kell enyhébbnek tekinteni, amelynek alkalmazása enyhébb megítéléshez vezet. A törvénytípus fenti elveket követve, a törvénynek megfelelően alkalmazta az elbíráláskor hatályos Btk. rendelkezését, mert amint részletesen kifejtette, a rablás büntetési tételének csökkenése, valamint a feltételes szabadságra bocsáthatóságra vonatkozó rendelkezések lényeges enyhülése valamennyi vádlottnál kedvezőbb elbírálást eredményez, függetlenül attól, hogy a pénzbüntetés egy napi összegének felső határa emelkedett. A törvénytípus e körben is alapos indokolást adott az ítélet 53. oldal 2. bekezdésében.

A törvénytípus okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és a cselekmények minősítése is alapvetően megfelel az anyagi jognak. V. r. vádlott rablási cselekményének jogi értékelése azonban a fellebbviteli főügyész érveit osztva, helyesbítést igényel. sérelmére elkövetett cselekmény valóban a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja, illetve a (3) bekezdés a) és c) pontjai alapján minősülő társtettesként elkövetett rablás büntetnének minősül. A vádlott ugyanis ismeretlen társaival az idegen dolog eltulajdonítása végett alkalmazott erőszakot és kvalifikált fenyegetést. A súlyosabban minősülő rablás törvényi tényállási elemei teljesek, törvényes a fegyveres és a csoportos elkövetés megállapítása is.

sérelmére elkövetett rablás azonban helyesen szintén fenti törvényhely szerint és nem a Btk. 365. § (2) bekezdésben írtakra figyelemmel minősül. Az V. r. vádlott ugyanis e sértett tekintetében nem tekinthető tetten ért tolvajnak, hanem olyan elkövetőnek, aki az idegen dolog elvétele (és nem tolvajként való megtartása) érdekében alkalmazott minősített fenyegetést a passzív alannal szemben. A dohányárúnak a gépjárműbe való berakásával még nem fejeződött be a rablási cselekménysor. A sértetteknek ugyanis volt még lehetősége a cigaretta birtokának védelmére kelni. Amint az ügyészség kifogástalanul hivatkozott rá, a Btk. 365. § (2) bekezdése a tetten ért tolvajt rendeli büntetni, a tetten ért rabló által a rablás befejezése előtt elkövetett cselekmény a Btk. 365. § (1) bekezdésének törvényi tényállásába ütközik, függetlenül attól, hogy az alapvetően egységes cselekményt két sértett sérelmére követették el. Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a rablás kétrendbeli, mert a cselekményt két sértettel szemben valósították meg. Kétségtelen, hogy a sértettek élettársak voltak, azonban a birtokukba nyilvánvalóan jogellenesen került cigarettán közös tulajdont nem szerezhettek, ezért a két személlyel szemben kifejtett minősített fenyegetésre figyelemmel a rablás bűnhalmazata jött létre.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a vádlottak cselekménye miért nem minősülhet enyhébben, önbíráskodásnak, vagy lopásnak, mely elsősorban a megalapozott tényállásból következik. Az elsőbíróság érveit az ítéletábra osztotta, nem látva lehetőséget a minősítés érdemi megváltoztatására.

A rendelkező részből viszont a követett gyakorlat szerint I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottaknál a bűncselekmény egy rendbeli voltára utalást a másodfokú bíróság mellőzte. Ha azonos bűncselekménynek nincs halmazata, azaz a diszpozíció csak egyszer valósul meg, akkor az „1 rendbeli” kifejezés használata szükségtelen (Kúria 61. BK vélemény).

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta és a vádlottakkal szemben nagyrészt törvényes büntetést szabott ki. A büntetések inkább enyhék, mint eltúlzottak, különösen I. r. vádlottnál, azonban ügyészi fellebbezés hiányában, a súlyosítási tilalom folytán a szabadságvesztések tartamának felemelésére nincs törvényi lehetőség. A büntetések szükségesek a büntetési célok eléréséhez, túl szigorúnak nem tekinthetők, ezért lényeges enyhítésükre az ítéletábra nem látott alapot, így az arra irányuló védelmi fellebbezések eredményre nem vezethettek.

A fellebbviteli főügyészség kifogástalanul mutatott rá arra, hogy egyik vádlottnál sem állnak fenn a Btk. 35. § (2) bekezdésében írt és az irányadónál eggyel enyhébb végrehajtási fokozat, nevezetesen jelen esetben a börtön megállapításának előfeltételei, hangsúlyosan irányadó ez a különös visszaeső I. r. vádlottnál, de terheltársai esetében is. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a végrehajtási fokozatot a Btk. 37. § (2) bekezdés (3) bekezdés a), illetve ad) pontja alapján valamennyi vádlottnál fegyházban állapította meg. A végrehajtási fokozatnak a törvény szerint irányadón a vádlott terhére való megváltoztatása a hosszú évek óta töretlen bírói gyakorlat szerint a súlyosítási tilalom szabályaiba terhes ügyészi fellebbezés hiányában sem ütközik, ezért az ítéletábrának volt eljárásjogi lehetősége a törvényes döntés meghozatalára.

II. r. és IV. r. vádlottnál a törvénynek megfelelően került sor a pénzbüntetések kiszabására.

Az ítélet egyéb, a lefoglalt bűnjelekre, a beszámításra, és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezései törvényesek, mint ahogy helytállóan döntött az elsőfokú bíróság a vagyonekbevonás alkalmazásának mellőzéséről is.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta, III. r. és IV. r. vádlottaknál rögzítve az új személyazonosító igazolványok számát.

Az első fokú ítélet keltétől a mai napig I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámítása a Btk. 92. § (1) bekezdésén alapszik.

Debrecen, 2015. június 24.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk. . Bakó József sk.
előadó bíró bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 9.B.349/2010/176. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2015. június 24.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke